

Maa- ja metsätalousministeriön asetus laitosten elintarvikehygieniasta annetun asetuksen (795/2014) muuttamisesta

TIIVISTELMÄ

Maa- ja metsätalousministeriön asetusta laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014), jäljempänä *laitosasetus*, on muutettu EU-lainsäädännön muutosten ja elintarvikelain (23/2006) muutoksen vuoksi. Asetukseen on tehty uudesta EU:n valvonta-asetuksesta (EU) 2017/625 ja sen nojalla annetuista komission asetuksista (EU) 2019/624, (EU) 2019/627 ja (EU) 2019/628 johtuvat muutokset. Lisäksi asetuksessa on otettu huomioon laki elintarvikelain muuttamisesta (1397/2019), joka kumoaa omavalvontasuunnitelmaa koskevan 20 §:n.

Asetus tulee voimaan 1.2.2020.

TAUSTAA

Muutoksen taustalla on EU:n virallista valvontaa koskevan lainsäädännön uudistus, jota sovelletaan 14.12.2019 alkaen sekä 1.1.2020 voimaan tullut elintarvikelain muutos (1397/2019).

LAINSÄÄDÄNTÖ

EU-lainsäädäntö

Hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen (laitos) rakenteellisista ja toiminnallisista vaatimuksista säädetään elintarvikehygieniasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 852/2004, jäljempänä *yleinen elintarvikehygienia-asetus*, sekä eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 853/2004, jäljempänä *eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus*.

Eläinperäisten elintarvikkeiden virallisesta valvonnasta säädettiin 14.12.2019 saakka Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004, jäljempänä *eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus*, sekä osin myös komission asetuksessa (EY) N:o 2074/2005, jäljempänä *toimeenpanoasetus*. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen säännökset sekä toimeenpanoasetuksen viranomaisia koskevat kohdat korvautuivat 14.12.2019 uudella EU:n lainsäädännöllä:

- 1) Virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625,
- 2) Lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamista sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

(EU) 2017/625 nojalla annettu komission delegoitu asetus (EU) 2019/624, jäljempänä *komission delegoitu asetus (EU) 2019/624*,

- 3) Ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 muuttamisesta virallisen valvonnan osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627, jäljempänä *komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627*,
- 4) Virallisten todistusten malleista tietyille eläimille ja tavaroille sekä asetuksen (EY) N:o 2074/2005 ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/759 muuttamisesta näiden todistusmallien osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/628.

Kansallinen lainsäädäntö

Laitosasetuksella täydennetään yleisen elintarvikehygieniasetuksen ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen vaatimuksia. Laitosasetuksessa on myös viittauksia laitosten virallista valvontaa koskevaan EU-lainsäädäntöön.

TAVOITTEET JA VAIKUTUKSET

Laitosasetuksen muutoksen tarkoituksena on ottaa huomioon 14.12.2019 alkaen sovellettavat EU-lainsäädännön muutokset sekä 1.1.2020 voimaan tulleet elintarvikelain muutokset. Omavalvontasuunnitelmaa koskevien vaatimusten poistuminen keventää huomattavasti yritysten hallinnollista taakkaa. Toisaalta vuosittaisten enimmäisteurastusmäärien korotusten hakeminen aiheuttaa hallinnollista taakkaa muutamille pienteurastamoille.

VALMISTELU

Asetusluonnosta on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä, yhteistyössä Ruokaviraston ja Lapin aluehallintoviraston kanssa. Asetusmuutosta on käsitelty myös elintarvikevalvonnan ja lainsäädännön jaoston alaisissa liha ja lihantarkastus –ryhmässä sekä elintarvikehygieniaryhmässä. Lausuntoja pyydettiin seuraavilta tahoilta: Aluehallintovirastot, Elintarviketeollisuusliitto ry, Eläinlääkärihygienikkojen yhdistys ry, Eläinten Terveys, ETT ry, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta, elintarvikehygienian ja ympäristöterveyden osasto, Kuluttajat Konsumenterna ry, Lihakeskusliitto ry, Luomuliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK, Maa- ja metsätalousministeriö, LVO, Paliskuntain yhdistys, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Elintarviketyöläisten liitto SEL ry, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Suomen kani- ja jyrjäliitto ry, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Metsästäjäliitto, Suomen riistakeskus, Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Suomen Teurastamoyrittäjät ry ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Lausuntoja (10) saatiin seuraavilta tahoilta: Elintarviketeollisuusliitto ry, Eläinlääkärihygienikkojen yhdistys ry, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK, Paliskuntain yhdistys, Ruokavirasto, Suomen kani- ja jyrjäliitto ry, Suomen Metsästäjäliitto, Suomen riistakeskus ja Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry.

VOIMAANTULO

Asetus tulee voimaan 1.2.2020.

YKSITYISKOHTAINEN SISÄLTÖ

3 § Määritelmät

Koska pykälään tulee sekä lisäyksiä että poistoja, 3 § on muutettu kokonaan. 1 momenttiin tehtyjen lisäysten vuoksi myös kyseisen momentin numerointi muuttuu osittain.

1 momentin 4 kohdan viittaus eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvontaa koskevan asetuksen määritelmiin on korvattu viittauksella komission delegoituun asetukseen (EU) 2019/624. 5 kohdaksi on lisätty viittaus komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2019/627.

1 momentin 5 kohta on kumottu, sillä kyseiset toimeenpanoasetuksen (EY) N:o 2074/2005 määritelmäkohdat on kumottu komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2019/627.

1 momentin 8 kohdassa on otettu huomioon lihantarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (590/2014), jäljempänä *lihantarkastusasetus*, korvaaminen kokonaan uudella asetuksella (2/2020).

2 momentin 5 kohdassa on päivitetty hevoseläinten tunnistamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen nimi ja numero (222/2017).

2 momentin 12 kohdassa oleva pienteurastamon määritelmä on kumottu. Pienteurastamo on määritelty komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 2 artiklan 17 kohdassa sellaiseksi teurastamoksi, jossa teurastetaan ainoastaan osan työpäivää tai koko työpäivän ajan, mutta ei viikon jokaisena työpäivänä. Pienteurastamolle ei ole määritelty yleistä kapasiteettirajoitusta. Sen sijaan sellaisille pienteurastamoille, joissa hyödynnetään poikkeusta teurastuksen aikaisesta tarkastuseläinlääkäriin läsnäolosta tai *post mortem* -tarkastuksen suorittamisajankohdasta, on määritelty enimmäisteurastusmäärät komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 7 artiklassa ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 13 artiklassa. Tällaisten pienteurastamoiden enimmäisteurastusmäärät ovat sorkka- ja kavioläntien osalta 1 000 eläinyksikköä ja lintujen sekä jäniseläinten osalta 150 000 eläintä vuodessa.

Eläinyksiköihin sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä 17 artiklan 6 kohdan muuntokertoimia, lukuun ottamatta pieniä märehitijöitä ja pieniä hirvieläimiä, joiden muuntokertoimet on määritelty komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 7 artiklan 2 kohdassa ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 13 artiklan 3 kohdassa. Muuntokertoimet ovat täysikasvuisille naudoille ja hevosille 1 eläinyksikkö, muille nautaeläimille 0,50 eläinyksikköä, sioille (elopaino yli 100 kg) 0,20 eläinyksikköä, muille sioille 0,15 eläinyksikköä sekä pienille märehitijöille ja pienille (alle 100 kg) hirvieläimille 0,05 eläinyksikköä.

Komission asetusten enimmäisteurastusmääriä voidaan nostaa kansallisella lainsäädännöllä edellyttäen, että pienteurastamoissa teurastettujen eläinten määrä ei ylitä 5 prosenttia kokonaisteurastusmäärästä.

Jotta nykyisten pienteurastamoiden toimintaedellytykset säilyisivät ennallaan, Suomi notifioi 6.6.2019 komissiolle ja toisille jäsenvaltioille lihantarkastusasetuksen (590/2014) muutosehdotuksen, jonka

mukaan Ruokavirasto voisi hakemuksesta nostaa yksittäisten pienteurastamoiden enimmäisteurastusmääriä (notifikaatio numero 2019/264/FIN). Komissio eivätkä jäsenvaltiot vastustaneet asetusehdotusta.

2 momentin 19 kohdassa oleva tarhatun riistan määritelmä on poistettu. Poroa ei enää suljeta pois tarhatun riistan määritelmästä, jolloin määritelmä vastaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniaasetuksen liitteen I 1.6. kohdan määritelmää sellaisenaan eikä kansallista määritelmää enää tarvita. Tämän johdosta myös liitteen 2 4 luvun otsikko on muutettu.

4 § Rakenteelliset ja toiminnalliset sekä jäljitettävyyttä, lämpötiloja ja henkilökuntaa koskevat vaatimukset.

Pykälän 5 momentti on kumottu, koska liitteessä 2 ollut kalastustuotteiden dioksiinia ja PCB-yhdisteitä koskenut 9.3. luku on kumottu asetuksella (1424/2015).

4 b § Pienteurastamon enimmäisteurastusmäärän nostaminen

Asetukseen on lisätty uusi 4 b §. Pykälässä veloitetaan pienteurastamotoimijaa hakemaan lupaa vuosittaisen teurastusmäärän ylittämiseen Ruokavirastolta, jos pienteurastamossa olisi tarkoituksenmukaista hyödyntää komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 7 artiklan tai komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 13 artiklan mukaisia poikkeusmahdollisuuksia tarkastuseläinlääkäriin läsnäolosta tai *post mortem* -tarkastuksen suorittamisajankohdasta, mutta pienteurastamon vuosittainen teurastusmäärä ylittää edellä mainituissa asetuksissa säädetyn enimmäisteurastusmäärän.

Ruokaviraston mahdollisuudesta antaa yksittäisille pienteurastamoille lupa ylittää vuosittaiset enimmäisteurastusmäärät säädetään lihantarkastusasetuksen (2/2020) 4 §:ssä. Asia sisältyy Suomen notifikaatioon 2019/264/FIN.

5 § Omavalvonta

Pykälästä on poistettu viittaus kumottuun elintarvikelain 20 §:ään, sillä elintarvikelain muutoksen (1397/2019) mukaan omavalvonnasta säädetään ainoastaan 19 §:ssä. Koska elintarvikelaista on poistettu omavalvontasuunnitelmaa koskeva vaatimus, lakiperustan poistuttua on koko liite 3 kumottu. Liitteen 3 1.1. luvun yleiset omavalvontaa, sen tarkastettavuutta ja tietojen säilyttämistä koskevat kohdat on siirretty 5 §:ään. Vaikka erillisenä asiakirjana laadittua omavalvontasuunnitelmaa ei enää vaadita, toimijalla tulee olla järjestelmä, jonka avulla hän tunnistaa ja hallitsee toimintaansa liittyvät vaarat ja varmistaa, että elintarvikkeet ja toiminta täyttävät niille asetetut vaatimukset. Elintarviketurvallisuus perustuu jatkossakin suurelta osin toimijoiden omavalvontaan ja omavalvonnan tulokset tulee kirjata. Velvoite tähän tulee myös yleisestä elintarvikehygienia-asetuksesta. Kansallisen elintarvikelain muutoksella annetaan lähinnä enemmän joustoa omavalvonnan kuvaamistapaan. Vastaavaa joustoa on sisällytetty Ruokaviraston ohjeistukseen jo joitakin vuosia.

Pykälässä on säilytetty viittaus yleisen elintarvikehygienia-asetuksen 4 ja 5 artiklaan, joissa säädetään yleisesti omavalvonnasta. Pykälään on lisätty viittaus eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniaasetuksen liitteen II II ja III jaksoihin sekä elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista annettuun

komission asetukseen (EY) N:o 2073/2005, joissa säädetään laitosten omavalvonnasta. Munapakkaamoiden osalta on säilytetty liitteen 3 2.11. luvun vaatimus, että toimijan tulee varmistaa pakkaamoon toimitettujen munien tulevan pitopaikasta, jossa noudatetaan salmonellavalvontaohjelmaa. Vaatimus on tärkeä säilyttää säädösten tasolla Suomen salmonellavakuuksien vuoksi.

6 § Voimaantulo

Asetus tulee voimaan 1.2.2020.

Liite 2 Eri toimialojen laitosten rakenteelliset ja toiminnalliset lisävaatimukset

Johdannon kolmannelta kappaleelta on poistettu viittaus lukuun 9.3., koska kyseinen luku on kumottu asetuksella (1424/2015).

Luku 1. Yleiset lisävaatimukset teurastamoille ja riistan käsittelylaitoksille

1.4. Yleiset lihantarkastukseen liittyvät rakenteelliset vaatimukset

1 kohtaa on tarkennettu sen osalta, milloin *post mortem* -tarkastus voidaan tehdä muualla kuin teuraslinjassa, esimerkiksi jäädyttämössä. Tällaisia tapauksia ovat teurastamon ulkopuolella hätäteurastetut eläimet, alkuperätilalla tapettu tarhattu riista, yksittäiset kesäaikana lopetetut porot sekä eläimet, joille pienteurastamossa tehdään komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 13 artiklan mukainen viivästetty *post mortem* -tarkastus.

1.6. Teurastuksesta ilmoittaminen

Luvussa selvennetään, että teurastuksesta tulee ilmoittaa ennakolta lihantarkastuksen järjestämiseksi. Poroteurastamoiden osalta lukuun on lisätty viittaus komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 12 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, jossa säädetään poroja koskevasta erityispoikkeuksesta. Tietyissä tilanteissa yksittäiset laidunalueiltaan eksyneet porot voidaan lopettaa ampumalla poronhoitoalueella kesäaikana (1.5.-30.9.) ilman edeltävää *ante mortem* -tarkastusta, minkä jälkeen ne vietäisiin viipymättä poroteurastamoon loppuun teurastettavaksi ja lihantarkastukseen.

1.8. Alkutuotannon toimijalle toimitettavat tiedot

Lukua on tarpeen selventää sekä toimeenpanoasetuksen että elintarvikelain muutoksen (1397/2019) vuoksi. Ensimmäisen kappaleen viittaus toimeenpanoasetuksen liitteen I II jakson I lukuun koskien elintarviketiedoista annettavaa palautetta on kumottu, koska kyseinen kohta on kumottu komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2019/627.

Luvun toisessa kappaleessa on säädetty, että teurastamotoimijan on toimitettava alkutuotannon toimijalle lihantarkastuspäätöksen tiedot silloin, kun teurastamotoimija on elintarvikelain 43 a §:n tarkoittama asianosainen. Elintarvikelain muutoksella (1397/2019) 43 a § on kuitenkin kumottu, ja muutettussa 43 §:ssä säädetään, että kirjallinen lihantarkastuspäätös annetaan pyynnöstä.

Edellä mainittujen muutosten vuoksi asetukseen on lisätty uusi 1 kohta, jossa on selvennetty, mitä lihantarkastustietoja teurastamotoimijan on toimitettava alkutuotannon toimijalle. Koska hallintolain (434/2003) 49 b §:n perusteella myös alkutuotannon toimijalla on oikeus vaatia Ruokavirastolta oikaisua lihantarkastuspäätökseen, 1 kohtaan on sisällytetty teurastamotoimijan velvollisuus informoida alkutuotannon toimijaa oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Tällöin voidaan katsoa, että lihantarkastustiedot on annettu asianmukaisesti ja elintarvikelain 75 §:ssä säädetty oikaisuvaatimuksen tekemistä koskeva 14 vrk:n määräaika alkaa kulua.

Uudessa 2 kohdassa on otettu huomioon elintarvikelain 43 §:n muutos. Asetuksen 3 kohdan asiasisältö on jo aiemmassa asetuksessa.

2.2. Toiminnalliset lisävaatimukset

2 kohdasta on poistettu viittaus eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetukseen, koska se on kumottu EU:n uudella valvonta-asetuksella (EU) 2017/625 eikä sitä sovelleta 14.12.2019 jälkeen. Viimeisen lauseen sanamuotoa on selvennetty siten, että kohdan tarkoittamat eläimet on edelleen pidettävä odottamassa tarkastuseläinlääkärin tarkastusta, mutta niitä ei välttämättä tarvitse siirtää pidettäväksi erillään.

2.2.1. Sorkka- ja karioeläinten pienteurastamon toiminnalliset helpotukset

Luku on kumottu, koska se on ristiriidassa komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 15 artiklan 4 kohdan kanssa. Komission asetuksen mukaan virkaeläinlääkäri voi sallia aikuisten nautojen ja hevosten puoliruhojen katkaisun pienteurastamossa, jos se on tarpeen elintarvikehygienian varmistamiseksi. Käytäntö on rajoitettu enintään 1 000 eläinyksikköä vuodessa teurastaville pienteurastamoille. Tästä enimmäisteurastusmäärästä ei ole mahdollista saada poikkeusta.

Luku 3 Siipikarjateurastamo

3.1. Rakenteelliset lisävaatimukset

7 kohdan lainsäädäntöviittaus on päivitetty eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen kumoutumisen vuoksi. Lisäksi sanamuotoa on selvennetty siten, että vaaditut tarkastukset on mahdollista tehdä myös teurastuslinjassa eikä niitä varten tarvitse olla erillistä huonetta. Siipikarjan lihantarkastuksen käytännön toteuttamisesta säädetään 14.12.2019 alkaen komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/627.

Luku 4 Muun tarhatun riistan kuin poron teurastamo

Otsikko on muutettu, sillä poroteurastamon vaatimuksista säädetään erikseen luvussa 5, ja 3 §:n 2 momentin kohdan 19 tarhatun riistan määritelmä kumoamisen vuoksi eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen I 1.6. kohdan mukainen tarhatun riistan määritelmä kattaa myös porot.

1 kohdan lainsäädäntöviittaus on päivitetty eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen kumoutumisen vuoksi. Alkuperätilalla tehtävästä *ante mortem* -tarkastuksesta annetuista todistusmalleista säädetään 14.12.2019 alkaen komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/628 liitteessä IV.

Luku 5 Poroteurastamo

Rakenteelliset ja toiminnalliset lisävaatimukset sekä helpotukset

Kohtaan 1 on lisätty viittaus komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 12 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiseen erityispoikkeukseen. Tietyissä tilanteissa yksittäiset laidunalueiltaan eksyneet porot voidaan lopettaa ampumalla poronhoitoalueella kesäaikana (1.5.-30.9.) ilman edeltävää *ante mortem* -tarkastusta, minkä jälkeen ne viedään viipymättä poroteurastamoon loppuun teurastettavaksi ja lihantarkastukseen. Tällaisilta poroilta ei siten vaadita *ante mortem* -todistusta.

Kohdasta 1 on poistettu viittaus liitteen 2 2.2.1. lukuun, koska kyseinen luku on poistettu asetuksesta. Komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 määritelmien mukaan poroerotus sisältyy alkuperätilan määritelmään, joten asiaa koskeva lause on poistettu.

Luku 6 Riistan käsittelylaitos

6.2. Toiminnalliset lisävaatimukset ja helpotukset

3 kohdasta on poistettu tarpeettomana lupa hylkeen nylkemiseen ennen riistan käsittelylaitokseen toimittamista, sillä hyljetuotteita koskevaa asetusta (EY) 1007/2009 on muutettu vuonna 2015 siten, että Suomella ei enää ole hyljetuotteiden kauppaa koskevaa poikkeusta, eikä hylkeenlihaa saa enää saattaa markkinoille. Siten hylkeen lihaa saa käyttää ainoastaan metsästäjien omaan kulutukseen.

5 kohta on kumottu, koska se on ristiriidassa komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 15 artiklan 4 kohdan kanssa. Kyseisen kohdan mukaan tarkastuseläinlääkäri voi sallia aikuisen suurriistan ruhojen katkaisun, jos se on tarpeen elintarvikehygienian varmistamiseksi. Käytäntö on kuitenkin rajoitettu enintään 1 000 eläinyksikköä vuodessa teurastaville pienille riistan käsittelylaitoksille. Tästä määrästä ei ole mahdollista saada poikkeusta.

Liite 3 Laitoksen omavalvonta

Elintarvikelain muutoksella (1397/2019) on kumottu omavalvontasuunnitelmaa koskeva 20 §. Koska lakiperusta omavalvontasuunnitelmaa koskeville vaatimuksille on poistunut, koko liite 3 on kumottu ja 1.1. luvun yleiset omavalvontaa, sen tarkastettavuutta ja tietojen säilyttämistä koskevat kohdat on siirretty 5 §:ään. Lisäksi 5 §:ään on siirretty 2.11. luvussa säädetty munapakkaamoiden velvollisuus varmistaa, että munat tulevat pitopaikasta, jossa noudatetaan salmonellavalvontaohjelmaa.